

Základní škola a mateřská škola Libchavy

Dolní Libchavy 153, Libchavy 561 16

Preventivní program pro prevenci rizikového chování

Školní rok : 2025/ 2026

Vypracovala : Mgr. Kateřina Kulhová

1. Úvod

Minimální preventivní program prevence rizikového chování pro základní školu vymezuje koncepční a metodologické principy pro vypracování a realizaci programů primární prevence chování Žáků. Tento program vychází z pokynu MŠMT, Č. j. 21291/2010-28. Je určen pro základní orientaci pedagogických pracovníků. Přináší přehled potřeb, zásad a základních principů preventivní strategie.

2. Charakteristika školy

Počet Žáků :

1.tř.	2.tř.	3.tř.	4.A	4.B	5.tř.	6.tř.	7.A.	7.B	8.tř.	9.tř.
25	28	15	16	18	25	16	17	17	26	19

Celkem **222 žáků**.

Vedení školy :

ředitelka školy – Mgr. Veronika Vaňousová, tel. : 465 582 203, email: skola@zslibchavy.cz

zástupkyně ředitelky školy – Mgr. Zuzana Novotná, tel. : 465 582 203,

email: z.novotna@zslibchavy.cz

- Mgr. Eva Adamcová, tel. : 465 582 203,

email: e.adamcova@zslibchavy.cz

výchovná poradkyně : Mgr. Eva Krummer, tel. : 465 582 203, email: e.krummer@zslibchavy.cz

kariérní poradce : Mgr. Zuzana Novotná, tel. : 465 582 203, email: z.novotna@zslibchavy.cz

školní metodik prevence : Mgr. Kateřina Kulhavá, tel. : 465 582 203,

email: k.kulhava@zslibchavy.cz

školní poradenské pracoviště : Eva Krummer (výchovná poradkyně), Kateřina Kulhavá (školní metodik prevence), Zuzana Novotná (kariérový poradce), Lenka Ludvíčková + Petr Kulhavý (kouči)

Počet vyučujících : 16

Počet asistentů pedagoga : 4

Vnitřní zdroje školy

Budova školy se nachází bezprostředně u hlavní silnice obce Libchavy. Bezpečnost pro žáky zajišťuje přechod silnice se semaforem před hlavním vchodem, ukazatelé rychlosti před přechodem, neboť komunikace je velmi frekventovaná. Škola má učebny, šatny, družinu (2 oddělení) a jídelnu ve dvou spojených budovách, vedle školy je k dispozici zahrada pro venkovní využití, jen do tělocvičny žáci přechází a to přes silnici.

Škola je venkovskou školou, ve většině ročníků je jedna třída – kapacita školy je 260 žáků. Na druhý stupeň přichází žáci ze sousedních Českých Libchav, kde je škola pouze pro 1. stupeň. Většina žáků je z Libchav a okolí, ale přichází i žáci z Ústí n. O., mnozí hledají bezpečí, rozvoj a respektující přístup.

Mezi vnitřní informační zdroje patří: časopis Třídní učitel – který jsou součástí učitelské odborné knihovny, schránka důvěry Žákovské rady (která se schází pravidelně 1 x týdně) a do které mohou Žáci kdykoliv hodit své připomínky, podněty, ale i věci, které je trápí, vlastní časopis Družináček, stránka školy www.zslibchavy.cz, nástěnky k prevenci a volbě povolání.

Škola velmi dbá na dohled nad žáky, přesto rizikovým místem mohou být toalety, které jsou společné pro všechny dívky z 1. i druhého stupně a rovněž i pro chlapce jsou určeny toalety pro všechny věkové skupiny. Stabilně je u vchodu pan školník, který dohlíží nejen nad nově příchozími, ale i nad šatnami.

Vnější zdroje školy:

Škola dlouhodobě spolupracuje s těmito subjekty:

Obecní úřad Libchavy, www.libchavy.cz, email : ou.podatelna@libchavy.cz, tel.: 465582202
Policie ČR, ww.policie.cz, policejní preventista v Ústí n. O. - email : lenka.vilimkova@pcr.cz,
tel. : 974580207

OSPOD Ústí n. O., www.ustinadorlici.cz , Odbor sociálních služeb, email:
podatelna@muuo.cz, tel : 465514111

Pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum Ústí n.O.,
www.pppuo.cz, email : info@pppuo.cz, tel. : 465521296; 776611695

Středisko výchovné péče –Mimóza, email : info@svp-mimoza.cz, tel.: 465526969, 737568228
Speciálně pedagogické centrum Kamínek, www.spckaminek.cz, email: spc.usti@seznam.cz,
tel: 465523715

Etika mezi světy, www.acet.cz, 733121953

Organizace Člověk v tísni – Jeden svět, www.jsns.cz

Koučink Akademie Libchavy, www.koucinkakademie.cz, 775552225

SVP Pyramida Pardubice, www.svp.pyramida, email: svp_pyramida@volny.cz, tel.: 466680338
dětské lékařské, tísňová linka, linka důvěry

3. Zhodnocení minulého školního roku v oblasti prevence rizikového chování:

Všechny primární preventivní programy, besedy a akce směřovaly k pozitivnímu klimatu na naší škole pokud možno s minimem kázeňských a jiných problémů u našich žáků. Velkou zásluhu na zdravém klimatu školy má náš pedagogický sbor a vedení školy, neboť se snaží řešit problémy hned v zárodku. Informujeme zákonné zástupce, snažíme se o spolupráci a

využíváme odborná pracoviště k vyřešení daného problému, navzájem úzce spolupracujeme.

SWOT analýza Školy v oblasti prevence

Strenghts	Weaknesses
- rodinné prostředí - přátelská atmosféra - bezpečné zázemí - podpora a vize vedení školy - spolupracující sbor - inovativní metody vyučování - individuální přístup k žákům - formativní hodnocení - spolupráce se zákonnými zástupci - symetrická komunikace a respekt	- nevhodné chování mezi spolužáky - zvyšování agrese mezi dětmi - prostředí malé obce, kde se lidé více znají (hrozba předsudků, pomluv) - ohrožení starších žáků v rámci užívání návykových látek, tabáku, alkoholu - zvyšování nebezpečí netolismu
Opportunities	Threats
- volnočasové aktivity - vícedenní celoškolní projekty - akce zapojující a aktivizující zákonné zástupce a širší rodinu	- příchod nových žáků zejména na 2. stupeň (hrozba narušení integrity školy) - psychika žáků - snížená tolerance stresu

Základem prevence je **práce třídních učitelů** s třídním kolektivem.

Třídním učitelům na 2. stupni pomáhá předmět OSV, kde je prostor na budování klima třídy, k řešení potenciálních potíží a možnost budování zdravých vztahů mezi žáky.

I. stupeň pracuje se svou třídou průběžně po celý týden, v pondělí první hodinu otevírají týden na koberci v komunitním kruhu a v pátek stejným způsobem týden ukončují.

Dále budeme pokračovat v zákazu používání mobilů ve škole, který je ošetřen ve školním řádu. Stále vnímáme zlepšení vztahů mezi spolužáky díky absenci telefonů o přestávkách. Žáci již skutečnost zákazu volného používání mobilních telefonů neřeší. Snažíme se nahradit telefony jinými aktivitami o přestávkách – deskové hry, stolní fotbal, stolní tenis, časopisy, knihovna...atd.

4. Práce pedagogického sboru a vedení školy

Velmi důležitým prvkem v celém procesu je třídní učitel. Ten spolupracuje s metodikem prevence, pomáhá při diagnostice a porozumění vztahů ve třídě. Třídní učitel tvoří se žáky pravidla třídy a dbá na jejich dodržování, podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky, komunikuje se zákonnými zástupci žáka a spolupracuje s ostatními členy pedagogického sboru.

Ředitelka školy vytváří vhodné podmínky pro realizaci preventivní činnosti, odsouhlasuje a kontroluje realizaci aktivit řeší společně s pedagogy, výchovným poradcem a metodikem prevence případné problémy.

Školní poradenské pracoviště tvoří : Mgr. V. Vaňousová (ředitelka školy), Mgr. E. Krummer (výchovná poradkyně), Mgr. K. Kulhavá (školní preventista) a koučové Mgr. L. Ludvíčková a Mgr. P. Kulhavý.

Školní metodik prevence :

- koordinuje tvorbu a kontroluje realizaci preventivního programu školy
- realizuje aktivity školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů
- kontaktuje odpovídající odborné pracoviště a spolupodílí se na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování
- vede písemné záznamy umožňující doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření
- zajišťuje a předává odborné informace o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy
- prezentuje výsledky preventivní práce školy, získává nové odborné informace a zkušenosti
- vyhledává a orientačně šetří žáky s rizikem či projevy rizikového chování; poskytuje poradenské služby těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťuje péči odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli)
- spolupracuje s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd

5. Stanovení cílů

Mezi dlouhodobé cíle patří:

1) Zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají při efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání.

- 2) Posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátně reagovat na stres, neúspěch, kritiku.
- 3) Vytvářet pozitivní sociální klima – pocit důvěry, schopnost zařadit se do skupiny a spolupracovat se spolužáky, budovat atmosféru pohody a klidu, bez strachu a nejistoty.
- 4) Formovat mravní a morální hodnoty žáků, vést k humanistickým postojům, pěstovat právní vědomí.
- 5) Zvýšit odolnost dětí vůči nežádoucím jevům. Snížení rizik a vlivů, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj dětí a mládeže. Pozitivní vliv na chování dětí ve smyslu podpory zdraví, výchovy ke zdravému životnímu stylu a rozvoji i podpoře sociální dovedností a kompetencí.
- 6) Vytvářet kvalitní vztahy se zákonnými zástupci žáků, zlepšovat komunikaci mezi školou a rodinou, podporovat zájem rodičů o dění ve škole a budovat vzájemnou spolupráci.
- 7) Udržovat přátelské kolegiální vztahy, podporovat sdílení pedagogických zkušeností a dovedností a pracovat na zkvalitňování výuky a průběžném vzdělávání pedagogů

Krátkodobé cíle:

1. – 3. ročník : vzájemně se ve třídě poznat a respektovat, umět si navzájem pomoci, říci si o pomoc, zvládnout vztahy ve třídě, snažit se o tolerantní chování a respektování potřeb spolužáků, seznámení a respektování pravidel školy a třídy

4.-5. ročník : zvládnutí vztahů ve třídě, umět hledat řešení v problémových situacích, žáci by měli být schopni komunikovat se spolužáky ve třídě i mimo svou třídu, učit se pohybovat v online prostředí, uvědomují si rizika sociálních sítí, vědí co, znamená zdravý životní styl a jak na něm pracovat

6. – 9.ročník :žák dobře rozumí školnímu řádu a jeho principům, práce na pozitivních vztazích ve třídě, umí přijmout zodpovědnost za své chování, dokáže rozpoznat počátky šikany, agresivního či jiného nevhodného chování a ví, jak reagovat, prohlubují se znalosti rizik v internetovém prostředí s důrazem na sociální síť, žák je poučen o rizikovitosti užívání návykových látek, žáci jsou seznámeni s otázkami týkajícími se sexu (ochrany, bezpečnosti, nevhodného chování), pěstování sebelásky a respektu k vlastnímu tělu, zdravé životosprávy

V rámci jednotlivých ročníků je kladen důraz zejména na:

- 6. ročník : vzájemně se v nově utvořeném kolektivu poznat a respektovat
- 7. ročník : snaha porozumět sobě, svým emocím, zlepšování v oblasti komunikace
- 8. ročník : seznámení s rizikovými faktory návykových látek, sexuálních nemocí, závislostí, špatných stravovacích návyků
- 9. ročník : hledání vlastní cesty, poznávání vlastních dovedností, které pomůžou při volbě povolání

- rozpracovat problematiku primární prevence rizikového chování do jednotlivých předmětů v rámci ŠVP
- zajistit preventivní programy
- zapojovat žáky do aktivit školy, posilovat význam Žákovské rady
- udržovat triády a posilovat vzájemné vztahy se zákonnými zástupci žáků
- řešit aktuální problémové situace v oblasti rizikového chování
- umístit prevenci na webové stránky školy a zajistit prezentaci MPP

6. Vlastní preventivní program

6.1. Koordinace preventivních aktivit na škole

Za realizaci MPP a koordinaci preventivních aktivit na škole zodpovídá Školní metodička prevence Mgr. K. Kulhavá. V rámci své činnosti se podílí i na jeho přípravě a organizaci. Spolupracuje s vedením školy a výchovnou poradkyní Mgr. E. Krummer, třídními učiteli a ostatními pedagogickými pracovníky. Velmi výrazně spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Ústí n. O. a se společností ACET, kde nejvíce komunikuje s p. Kadlecem.

6.2. preventivní programy a aktivity

Dlouhodobě spolupracujeme se společností ACET, kdy stejní lektori postupují se třídou po ročnících a lépe navazují na předchozí spolupráci.

Dobře funguje spolupráce s PPP Ústí nad Orlicí, kde lektorky poskytují cenné rady, jak pracovat s daným kolektivem, co posilovat, na co si dát pozor. Také když je potřeba jsou ochotné přijít se selektivním preventivním programem.

Tradičně se účastníme festivalu Jeden svět, příběhy vrstevníků z jiných částí světa jsou někdy podobné tomu, co si prožívají žáci a jindy ukazují jiné zájmy, osudy a problémy. Každopádně vyvolávají otázky, pocity a náhledy.

Základní struktura :

a) nespecifická prevence

1) Žákovská rada

Zástupci tříd od 4. ročníku se pravidelně schází a projednávají otázky týkající se spolužáků. Aktivně se podílí na chodu školy, chystají pro spolužáky Halloweenský den, předvánoční den a sportovní den na konci školního roku, pracují se schránkou důvěry, do které mohou žáci vkládat své nápady, návrhy, starosti, dotazy.

2) Květinový den

I v letošním školním roce se naši deváťáci zapojili do akce nazvané Český den proti rakovině. 15. 5. jste je mohli potkat na vybraných místech v Dolních, Horních i Českých Libchavách a také v Ústí nad Orlicí a koupí kytičky podpořit tuto tradiční akci.

3) Adaptační kurz 6. ročníku

V rámci koordinace environmentální výchovy v naší škole se snažíme pro žáky 6. ročníku zajistit programy, které budou zvyšovat jejich empatii směrem k přírodě, seznámí je s některými zákonitostmi fungování přírodních vztahů, to vše skrze osobní prožitek v přírodě. Po vzájemné domluvě a plánování pro nás a naše žáky takový program zajistilo Středisko ekologické výchovy Český ráj, se kterým spolupracujeme osmým rokem.

Celodenní pobyt v přírodě, procházka po arboretu Bukovina, orientační běh se zkoumáním a zařazováním přírodnin, osobní propojení každého žáka s určitou dřevinou, vycházka po stopách místních lázeňských pramenů, doplněná o badatelsky orientovanou výuku v podobě zkoumání života v místním potoce, seznámení se sovými zástupci místní fauny doplněné zážitkovým programem v nočním lese.

Děti byly z programu nadšené, rozšířili si znalosti, získali nové badatelské dovednosti a hlavně prožili krásný den v chráněné krajinné oblasti, který určitě posílil jejich pozitivní vztah k přírodě.

Součástí programu byl rozvoj spolupráce mezi dětmi, týmové aktivity a podpora ze stran spolužáků. Žáci poznávali nejen přírodu, ale sebe navzájem.

- 4) Zájmové kroužky při škole (deskové hry, vaření, Tancik, jóga, Pastelka)
- 5) LVVZ konaný pro 7. ročník
- 6) Vánoční jarmark
- 7) Projektové dny
- 8) Ples přátel školy
- 9) Běh Emila Zátopky

b) Specifická prevence – všeobecná

1) PPP Ústí n. O.

	název	náplň
1. třída	Začátek	Adaptační program pro nově utvořený třídní kolektiv.
2. třída	Tajuplný ostrov	Cílem programu je posílení zdravých vrstevnických vztahů a předcházení vzniku šikany.
3. třída	Tajuplný ostrov	Prevence vzniku rizikového chování v oblasti návykových látek- kouření, alkohol.
4. A+B	Líbí, nelíbí	Program zaměřený na prevenci sexuálního zneužívání.

5. třída	Bolí, nebolí	Program zaměřený na informovanost žáků o rizicích agresivního chování a šikany.
6. třída	Začátek	Adaptační program pro nově utvořený třídní kolektiv.
7. A+B	Ne návykovým látkám	Prevence závislostního chování alkoholové i nealkoholové látky.
8. třída	Krok za krokem	Prevence rizikového chování v třídním kolektivu.
9. třída	Do dna?	Prevence užívání alkoholu.

2) ACET, Etika mezi světy

	název	náplň
1. třída	Kamarádem být, kamarády mít	Primární prevence šikany, agrese a ostrakismu, základy kamarádství / přátelství, zlaté pravidlo vztahů, dobré vztahy v kolektivu.
2. třída	Jsme parta	Primární prevence, prevence šikany a ostrakismu, přijetí druhých, hodnota rozdílnosti mezi námi, respekt.
3. třída	Jsme tým	Interaktivní a zážitkový program s důrazem na objevení hodnoty spolupráce. Rozvoj empatie a prosociálnosti. Žáci dostanou příležitost reflektovat své chování a spolupracovat s ostatními na změně.
4. A+B	Plavba po moři	Interaktivní a zážitkový program zaměřený na rozpoznání rizik užívání internetu. Pomocí konkrétních situací žáci samostatně stanovují pravidla, která na konci programu zůstanou ve třídě jako plakát.
5. třída	Skrytá nebezpečí internetu I.	Počítačové hry: násilí a závislost. Téma rizik internetu: lživý obsah, pornografie, nebezpečné kontakty, sexting, nebezpečí

		webkamer, etika chatování, etika pořizování fotografií a videí, ochrana osobních informací a hesla.
6. třída	Skrytá nebezpečí internetu II.	Kyberšikana: jak se bránit proti agresorům. Sexting: nebezpečí sdílení svých fotografií na internetu, KyberGrooming: nebezpeční „přátelé“. Zabezpečení účtu a osobních informací na internetu.
7. A+B	Kult krásného těla	Prevence poruch příjmu potravy a sebepoškozování. Charakter vs. Image. Sebe přijetí.
8. třída	Přátelství a láska	Vzájemné vztahy mezi spolužáky, jak utužit přátelství. Co přináší láska?
9. třída	Nebezpečná láska	Osobní zodpovědnost. Rizika sexuálního chování.

3) 4. třída, 6. třída : Dobronauti – Zpátky v čase – Prevence rizikového chování v třídním kolektivu, Žáci se učí, jak reagovat v konfliktních situacích.

c) Specifická prevence – selektivní

1) PPP Ústí n. O.

	název	náplň
6. třída	SORAD	Sociometrické šetření diagnostikující vztahy a interakce mezi žáky.

6.3. Preventivní činnost ve výuce jednotlivých předmětů

PŘEDMĚT	TÉMA	KDO REALIZUJE
1.-5. ročník (prvouka, přírodověda, informatika) 15 hodin	- bezpečně do školy a ze školy - zásady správné komunikace - pravidla soužití ve třídě, práva a povinnosti žáků - osobní bezpečí, hodnota lidského těla (neubližování, rozdíly mezi lidmi, úcta k životu) - péče o zdraví, zdravá výživa – duševní hygiena, prevence stresu, tabák, alkohol, návykové látky	třídní učitelky

	- dopravní výchova - vztahy mezi lidmi, základy rodinné výchovy (láska, přátelství, manželství, rodina) - bezpečné chování na internetu	
2. stupeň		
VkZ, Ov 16 hodin	- zdravý způsob života, rizikové sporty - domov + rodina - vztahy v kolektivu, rizikové chování (šikana) - Člověk jako osobnost (vývoj, charakter, sebepoznání, emoce, postoje) - komunikační schopnosti a dovednosti - právo a morálka - práva a povinnosti žáků	třídní učitelé
Chemie, fyzika 6 hodiny	- léčiva, drogy - návykové látky - ochrana člověka za mimořádných situací (únik látek, chemické a biologické zbraně, havárie chem. provozů) - radioaktivní látky, zbraně, ohrožení života	Vyučující CH, F
Zeměpis 5 hodin	- lidská práva - tolerance k jinakosti, rasismus, xenofobie - globální problémy - náboženství, sekty	Vyučující Z
Přírodopis 3 hodiny	- zdravý životní styl, péče o zdraví - sexuální chování, ochrana před pohlavními nemocemi - poruchy příjmu potravy	Vyučující PŘ
Informatika 2 hodin	- nebezpečí na internetu - kyberšikana - netolismus	Vyučující Inf
Český jazyk a literatura 10 hodin	- problematika drog v literatuře - slohové práce, týkající se žákových názorů, postojů, vyjadřování emocí - komunikační cvičení	Vyučující ČJ

6.4. Evaluace :

Hodnocení aktivit a posuzování efektivity programu probíhá krátkými dotazníky pro žáky a osobní konzultací s třídním učitelem a školním metodikem prevence hned po skončení aktivity. Také každá třída dostane vypracovanou zpětnou vazbu od obou společností. Žáci se o výsledcích dotazníků dozvídají od svých třídních učitelů. Získané informace jsou důležité pro školního metodika prevence, který je konzultuje s třídními učiteli a který pak rozhodne, v jakých programech pokračovat dál. Na každé čtvrtletní poradě probíhá diskuse o jednotlivých třídách, problémových žácích a problémových situacích. Jsme si vědomi, že efekt naší cílené činnosti se nemusí viditelně projevit hned, jde o dlouhodobou záležitost.

6.5. Evidence

K evidenci je užíván deník ŠMP. V něm jsou písemné záznamy umožňující doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Dále je využíván Systém evidence preventivních aktivit :

<https://www.preventivni-aktivity.cz/>.

Vyučující realizující prevenci v rámci svých předmětů zapisují téma do třídní knihy. Třídní učitelé 1. stupně mají k dispozici tabulku, do které zapisují, jaké téma a v jakém ročníku se žáci uskutečnili. Po 5. ročníku ji vyplněnou vrací školnímu metodikovi prevence, na konci každého roku ukáží, co mají zaznamenáno.

7. Závěr :

Tento MPP je základem pro práci naší školy v oblasti rizikového chování. Vychází z dlouhodobých cílů naší školy a konkrétní potřebě na poli prevence. Žáci prochází postupně jednotlivými preventivními programy a aktivitami a získávají dostatek informací o rizikovém chování, jak mu předcházet a jak se při v rizikové situaci zachovat. Vzhledem ke skutečnosti, že v naší škole dlouhodobě panuje přátelská atmosféra, nemusíme řešit žádné zásadní problémy. Daří se nám zapojovat do preventivních aktivit velké množství žáků, roste vzájemná spolupráce a tolerance.

Na konci školního roku vyhodnotí metodik prevence jednotlivé aktivity a situace ve škole (viz. www.preventivni-aktivity.cz). Získané závěry budou podkladem pro aktualizaci aktivit v oblasti prevence. S výsledky budou seznámeni učitelé a zájemci z řad rodičů. Vyhodnocení činnosti MP se zasílá koncem roku paní ředitelce k výroční zprávě.

Zpracovala : Kateřina Kulhavá

Datum : 1. 9. 2025